

Il-mibki J.J. Camilleri

Ma kienx Mellieħi, imma.....

Philip Borg

Ma kienx Mellieħi. Kien Mosti, iżda jhobb kulma huwa Malti u fl-aħħar snin kien sar midhla sew tal-Mellieħa. F'xi żmien kien jgħallem ma' Salvu Buttigieg u Ġorġ Fenech. Jien nofsi Mellieħi u kont inħobb inġibu miegħi meta niġi għall-festa kull sena. J.J. Camilleri kien edukatur għomru kollu, awtur magħruf u mimli tagħrif storiku fuq elf haġa madwarna, iżda kien umli u twajjeb.

Wara li mietet martu Josephine f'Settembru 2005, is-“Sir” – kif kien magħruf ma' ħafna, u jien konna niltaqgħu aktar spiss u nattendu flimkien laqgħat, wirjiet, kuncerti, festi u kulfejn, hu jew jien konna nkunu mistednin. Fl-aħħar snin ħdimna wkoll flimkien fis-sotto-kumitat tal-kultura tal-Kunsill Lokali waqt li hu serva wkoll fis-sotto-kumitat tal-Librerija Pubblika.

Kien iħobb lil Għawdex – martu kienet Għawdxija, u zort il-gżira oħtna bosta drabi miegħu. Harstu kienet tistrieħ malli naslu Marsalforn ... aktarx b'ħafna tifikiriet taż-zoġħzija u n-namur. Kull meta konna ngħaddu mill-Mellieħa kien jirakkuntali li jiftakar il-karettuni miġbuda mill-bgħula jgħorru n-nies lejn l-Għadira fis-sajf u fix-xitwa l-passiġġieri sal-Marfa. Niftakru jgerger kif il-ħafna ħwienet u tabelli u arbli u vetturi u storbuju u ġiri u dħaħen u ġenn tal-lum qatlu ħafna mill-ġmiel u s-sliem naturali ta' raħal kwiet u twajjeb, raħal verġni jfewwaħ bi frott ir-raba' u l-fwieħa tal-baħar mill-bajja sbejha li qisha tirxoxta kull sajf...

Niftakru joġħxa jgħidli kif snin twal ilu, vjaġġ lejn is-Santwarju tal-Madonna tal-Mellieħa, għal ħafna Maltin kien qisu safa sabiħa. “Bejn it-tul tat-triq u l-hena tal-Mulej taħt dawk is-siġar fid-daħla lejn is-Santwarju... l-arja nadifa u ż-żiffa li tmellsek minn fuq l-Għadira!” Mur għidlu lill-ħabibi l-JJ li dawk is-siġar ukoll sabu sehemhom dis-sena!

Fl-2007 in-neputi Kevin Debono kien stedinni nipprezenta xi programmi għall-Vitorja fuq l-istazzjon

tal-komunità tal-Għaqda Piroteknika Marija Bambina, immexxi minn Toni Caruana. Kont ġibtu miegħi u ntervistajtu fuq l-Istorja bikrija tal-inħawi u fuq id-devozzjoni Marjana. Għamilt żewġ programmi miegħu u kieku seta' kien jibqa' sejjer jirakkonta fuq il-Mellieħa u l-Mellihin. Tista' tgħid qattajna ġimgha ġejjin u sejr in il-Mellieħa... u kull darba kien donnu jgerger “kemm sejr in malajr?”

Sena wara sena konna nkunu mistednin tal-Banda Imperial għall-kuncert tal-festa u għall-festa nnifisha. Kien donnu dara l-programm tiegħi li

noqgħod nitgħaxxaq nisma' ż-żewġ innijiet sbieħ fuq il-planċier fiż-żewġ itruf tal-pjazza. Jien nintilef fil-ħsbijiet tal-hena tat-tfulija ma' missieri Guzeppi u n-nanna Guzeppa ta' Selmun. Ĥabibi l-JJ jomgħod fis-skiet il-kliem ħlejju ta' Nikol Biancardi u tal-avukat George Zammit u mbaġħad ifendi battuta minn tiegħu... kull darba kien itenni “sabiħ dan l-innu, is-sena d-dieħla ngħidilhom idaħħluni fil-kor!”. L-ewwel ġimgha ta' Settembru kienet saret appuntament ta' kull sena għalih u għalija. Kien jibda jfakkarni hekk kif tgħaddi Santa Marija. Fit-tjubija tiegħu kien juri l-ferħ tiegħu billi jistqarr ma' kulhadd “fi xjuħiti sirt ukoll ċittadin onorarju tal-Mellieħa!”

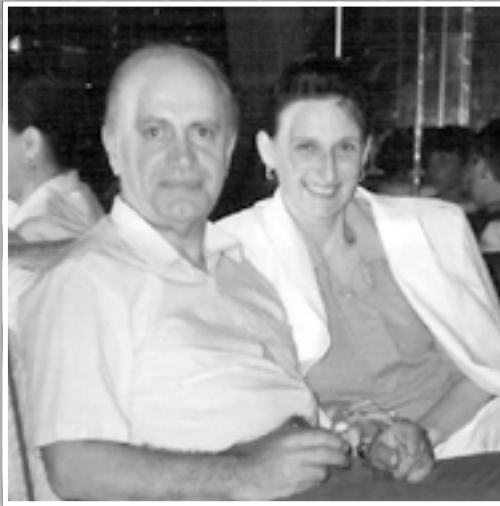
Kien raġel twajjeb, mimli għerf iżda umli u modest f'kulma jgħid jew jagħmel. Fuq kull haġa jew persuna li nafu, il-JJ Camilleri kellu aneddotu jew xi dettal storiku kif ukoll xi battuta lesta biex jislet tbissima. Darba xtaqt intella' serata f'gieħu flimkien ma' ħbiebi tal-Għaqda Talent Mosti, li kienet l-għaxxa tiegħu, u ridt aktar tagħrif dwar ħajtu u l-karriera twila li kellu bħala edukatur. Kemm kemm staqsejtu meta twieled u mill-ewwel qatagħli fil-qasir: “*uuuh daqs kemm ilu! Kif tridni niftakar?*”

Bqajt nissikkah iżda għalxejn. Kien twajjeb imma daqshekk ieħor determinat jekk jishel idaħħal xi haġa f'rasu! Ir-rakkonti tiegħu bħala għalliem, kap ta' skola u assistent direttur, kienu mimlijin episodji kif kien

irnexxielu jibdel xi tifel li ma jridx jaf bi skola għal tifel li kapaci jagħmel kulma jaraw għajnejh. L-osservazzjoni tal-qagħda soċjali tat-tfal u l-familji tagħhom kienet parti essenzjali mill-kuxjenza tiegħu. Iktar ma sirt nafu, iktar fhimt il-kontenut soċjali qawwi fil-ħafna kotba tiegħu – uħud minnhom kienu wkoll *text-books* tal-Malti għal min jaf kemm eluf ta' studenti!

Haġa li ftit jafu, il-JJ kien iħobb ipitter u għamel bosta pitturi biż-żejt ta' xeni tipiċi Maltin, l-aktar il-kampanja u xi bini antik jew kappella qadima mitlufin qalb is-sejjeħ u l-ħarrub. Għall-integrità tiegħu serva f'diversi awtoritajiet u kummissjonijiet nazzjonali. Kien għal żmien twil eżaminatur f'sejhiet pubbliċi u jibqa' miftakar bħala wieħed milli stinkaw biex fl-Università ta' Malta tiffunzjona sew il-fakultà għida tal-edukazzjoni sa mis-snin sebgħin.

L-għaxxa tiegħu jikteb artikli b'taġrif storiku għall-kazini tal-Mosta u kulfejn jistednuh, inkluż il-Kazin tal-Imperial. Il-festa ta' Marija Assunta kienet waqt ta' ferħ kbir kull sena. Kiteb l-innu l-kbir għas-

Soċjetà Santa Marija, iżda ma naqasx li jikkontribwixxi mill-ħila letterarja tiegħu lis-Soċjetà Nicolò Isouard ukoll. Kien iħobb jgħidli li l-festa tal-Bambina kellha rabta ma' dik ta' Santa Marija. Dejjem lest b'xi ħlieqa.. "kos hux, f'Awwissu nfakkru meta l-Madonna temmet ħajjitha u mbagħad, appena tliet ġimgħat wara niċċelebraw it-twelid tagħha..." Bi tbissima kien jgħid li hemm xi żball fil-kalendarju...

Joseph John Camilleri kien Mosti ġenwin u maħbub. L-antiki tamparu kienu jsibuh bħala "il-Pjola" għall-plejer magħruf Taljan li kien fitim li rebaħ it-Tazza tad-Dinja fl-1938. Il-ġenerazzjoni ta' wara, ħafna minnhom studenti tiegħu, baqgħu jafuh bħala "is-Sir". B'mod ġenerali madwar il-pajjiż kollu baqa' magħruf bħala l-"J.J." – kien ifissirha b'ċajta... "ġej, ġej u ma jasal qatt!"

Il-J.J. fl-aħħar wasal... u telaqna wkoll fil-5 ta' Lulju li għadda fil-ghomor ta' 84 sena! Il-kittieb u l-poeta jmut, iżda xogħlu jibqa' għal dejjem! Is-sliem Ġuż, grazzi tal-wirt sabiħ li hallejtliha f'kitbietek u bl-eżempju ta' ħajtek!

Abela Norbert Joiners

*Craftmanship
furniture for
clients' special
requirements!*

59, Tarag il-Baqqunera,
Triq in-Nahal, Il-Mellieħa - Malta
Tel: 2152 3853, 9947 6620

*Jarwura l-Festa t-Tajba
lil Kulħadd*